

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
 Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
 Scrisorile neretrancate nu se
 primesc.
 Manuscrise nu se retrimit.
Inserețe
 se primesc la Administrațiunea
 Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
 În Viena la M. Dukas Nachf.,
 Ruz. Augustfeld & Emmerich
 Lerner, Heinrich Schalek, A. Op-
 pelik Nachf., Anton Oppelk.
 În Budapesta la A. V. Golber-
 ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
 opold (VII Erzsebet-körut).
 Prețul inserțiilor: o serie
 garmond pe o coloană 10 bani
 pentru o publicare. Publicări
 mai dese după tariful și invo-
 iat. — **RECLAME** pe pagina
 3-a o serie 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungarie:
 Pe un an 24 cor., pe șase luni
 12 cor., pe trei luni 6 cor.
 M-ri de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 M-ri de Duminică 8 fr. pe an.
 Se prenumeră la toate ofi-
 cile postale din țară și din
 afară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
 Administrațiunea, Piața mare
 lângă Inului Nr. 80. etajiu
 I. Pe un an 20 cor., pe șase
 luni 10 cor., pe trei luni 6 cor.
 Cu anul nou: Pe un an 24
 cor., pe șase luni 12 cor., pe
 trei luni 6 cor. — Un exam-
 plar 10 bani. — Atât abona-
 mentele, cât și inserțiunile
 sunt a se plăti înainte.

Nr. 143.

Brașov, Luni-Marti 1 (14) Iulie.

1908.

NOU ABONAMENT

„GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Iulie st. v. 1908

se deschide nou abonament pe cuartatul trei
 al anului, la care invităm pe toți amicii
 și sprijinatorii fôiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24
 coroane, pe șase luni 12 coroane, pe trei luni
 6 coroane, pe o lună 2 coroane.

Pentru România și străinătate: Pe un
 an 40 franci, pe șase luni 20 franci, pe trei
 luni 10 franci, pe o lună fr. 3.50.

ADMINISTRAȚIUNEA.

Un nou soare.

II.

Șurubul principal al sistemii de
 exploatațiune era *ținerea vitelor*. Ța-
 ranul ținea vitele de muncă și folos,
 nu atât în folosul său propriu, ca să
 muncească și câștige mai mult cu
 ele, ci mai mult în favorul arenda-
 șului și proprietarului. În loc de a
 avea pășune și fânul *gratis* dela pro-
 prietar și arendaș pentru ele, căci se
 foloseau ambii de ele, și țăranul să
 aibă și venitele lor accesorii pentru
 îngrijirea lor și risicul împreună cu
 ele și la o astfel de tovarășie.

Că vite multe și bune sunt un
 semn neîndoios de progres și bună
 stare al locuitorilor și moșiei, și o
 sporire a forțelor ei de producțiune
 — cine și bate capul cu așa ceva.
 Nutrețul țăranului să și-l cultive singur
 dacă îi trebuie, și el să-și gunoiască
 și îngrășe pământul său propriu, fiind
 că are mai puțin, și este mai rău
 muncit, mai buruienos și mai puțin
 productiv, fiind muncit totdeauna în
 urmă și în rele condițiuni ori la timp
 nepotrivit. Acesta era reflexul filosofic
 al politicianilor și cultivatorilor noștri
 mari și mijlocii.

În practică însă era alta: ță-
 ranul nu ținea vitele atât în folosul

său cât al arăndașului și propieta-
 rului, și era rob cu ele vara și iarna
 din cauza lor *ca iluzie de bunăstare*.
 Vitele îi robiau și brațele sale, căci
 era dator să dea cât cere deaproa-
 pele și patronul său ori făcea ori nu
 făcea, căci vitele el nu le putea duce
 pe altă moșie la pășune la o depăr-
 tare de 3—4 poștie, și să le aibă
 sara acasă să le mulgă ori pună în
 jug. Nu era o raritate ca cu una cu
 alta să fie constrâns de nevoi să dea
 câte 50—60 lei de cap de vită mare
 pe an, și să aibă două învoeli una
 dela Sf. George la Sf. Dumitru și alta
 de iarnă dela Sf. Dumitru la sf.
 George. Mare parte din transportu-
 rile de cereale la gară, schele, orașe
 și târguri se făceau în contul acestor
pășuni de iarnă.

Deosebit apoi erau gloabele pen-
 tru preținsele pagube prin scăparea
 vitelor în semănături ori neînvoite pe
 ogoare, miriști. Țăranul n'avea unde
 le scoate vara la pășune din băutura
 sa, n'avea nici cu ce să le țină iarna
 decât cu paie și coceni. Cu cât vitele
 locuitorilor erau mai slabe și mai ti-
 căloase, cu atât afacerile arendașului
 mergeau mai bine și el avea lipsă de
 mai puține cheltuieli. Arendașul și
 muncia totdeauna moșia la timp și în
 bune condițiuni, deși nu avea nici
 vite, nici unelte proprii — țăranul
 care le avea și întreținea pe ale sale
 spese pe ambele și muncea totdeauna
 în urmă, și prost, și nu se mai putea
 scăpa nici odată de datorii. El a mun-
 cit cu vitele și cu brațele oamenilor
 săi toată vara, și toamna la Sf. Dumitru
 el era mai rău înglodat în datorii de
 cât era la Florii sau la Sf. Gheorge.

Acum după votarea legii despre
înființarea izlazurilor comunale, lege
 votată cu consimțământul ambelor
 partide istorice, s'a ivit un nou soare
 la orizont și pentru țăranul din Ro-
 mania. Nimic nu este mai sigur și
 se poate plăti mai ușor decât izlazul
 pentru vite.

Din cauza climei uscate și se-
 cetoase se poate ca pe alcurea pe
 pământul secătuit de cultura rapace
 de cereale, înțelenirea sau inerbarea

cu plante de ceva valoare va merge
 cam greu, dar este în interesul pro-
 prietarului cât și al statului, ca să-i
 ajute ca acolo să și le înființeze pe
 cale artificială prin sămănatul de er-
 buri *vivace*, cari să reziste și la se-
 cetă, și atunci spesele se vor urca
 cu alte 60—70 lei/la hectar. Poate
 că și cheia adoptată de 4 vite mari
 la hectar este greșită prea mult față
 de clima aridă. Dar calculând taxa
 de 25—30 lei de vită mare pe an
 — în 10—15 ani comunele vor pu-
 tea rescumpăra pământul și achita și
 eventualele spese de îngazonat sămă-
 natul artificial cu ierburi. În realitate
 țăranul plătea până aci în bani muncă,
 și transporturi, daturii și angarale mult
 mai mult. Ar trebui ca guvernul să
 caute, ca la înființarea izlazurilor, ță-
 ranii să nu mai fie exploatați cu apă,
 cu adăpătorile, trecătorile și drumu-
 rile la apă pe drumurile și șoselele
 publice. Achitate acestea încă s'ar
 putea expropria surpăturile cele multe
 dela dealuri și munte în favorul co-
 munităților rurale pentru a fi împădurite
 în favorul comunei ca venit comun.
 Cu legea votată este un început bun
 și sănătos, și d'aci înainte se va putea
 vorbi și de o creștere rațională a
 vitelor și la țăranul din România.

Prin izlazurile comunale țăranul
 va fi pus la adăpost de multe șicane
 și împilări din partea arendașilor și
 proprietarilor. Prin ele s'ateanul din
 România începe a deveni *țaran* de
 sine stătător, căci ținerea și creșterea
 vitelor cu ale sale mijloace proprii,
 este izvorul de venit cel mai princi-
 pal și mai nimerit pentru el. Dacă
 vinde un hectolitr ori o chilă, două
 de grâu ori porumb, el nu face mare
 treabă, fiind silit de nevoie de ale
 vinde la cârciumarul sau grănarul din
 satul său ori dela târgul din apro-
 piere, de obicei mult mai ieftin, decât
 se vinde cu vagonul la Braila, și până
 acolo grăul lui trece prin 3—4 mâni
 și aceia îi i-au beneficiul muncii sale.
 Dacă el vinde o vită mare ori două
 el le vinde direct fără intermediari
 și se folosește sub toate raporturile.

Dr. G. M.

Nou partid sârbesc. Ziarele maghiare
 înregistrează știrea că comitetul executiv
 al noului partid sârbesc, a stabilit defi-
 nitiv, în conferința sa ținută în Beckserek,
 programul, care va fi supus spre aprobare
 unei mari întruniri populare, care se va
 ținea în curând în Chichinda-mare. Con-
 form programului stabilit noul partid do-
 rește executarea deplină a principiilor de-
 puse în legea de naționalități. Partidul re-
 cunoaște drepturile limbei maghiare în
 justiție, legislație, administrație și armată,
 întru cât acestea nu se împotrivesc cu le-
 gile naturale și cu principiile depuse în
 legea naționalităților. Partidul va lupta
 contra maghiarizării forțate, precum și
 contra exploatării politice și economice a
 majorității populațiunii din țară. Va pro-
 tinde democratizarea puterii de stat și
 spre ajungerea acesteia democratizarea cât
 mai repede a legislației prin introducerea
 votului universal, secret. Spre realizarea
 principiilor sale, va căuta să intre în legă-
 ture cu celelalte naționalități din țară.

Alegerea patriarhului sârbesc. Admit-
 nistratorul metropoliei din Carloviț, a avu-
 Sâmbătă o convorbire cu ministrul-preșe-
 dinte, Wekerle, în chestiunea alegerii nou-
 lui patriarh. Se anunță, acum, că senatul
 bisericesc metropolitan, de a cărui compe-
 tință se ține designarea zilei congresului
 bisericesc, va fi conchemat în 14 Iulie. Ter-
 minul întrunirii congresului bisericesc,
 care va alege pe noul patriarh, se zice, ar
 fi fost fixat pe 24 Iulie. La aceasta ale-
 gere va lua parte și ministrul de justi-
 ție Dr. Günther, în calitate de comisar
 regesc.

**Protestul orașelor germane din Boe-
 mia în contra suveranității cehe.** În Boemia
 sunt la ordinea zilei iarăși lupte vehe-
 mente între Cehi și Germani. Pe eri au
 fost convocate în 35 orașe germane întru-
 niri populare pentru a protesta în contra
 estinderii în măsură tot mai mare a lim-
 bei cehe în oficiile administrative și în
 contra preterării funcționarilor germani în
 funcțiunile publice. În aceste adunări se
 vor vota moțiuni, prin cari se va decreta
 lupta pe toată linia în contra Cehilor.

Liniște în Sârbia. Din Belgrad se a-
 nuntă, că știrile răspândite în străinătate
 despre preținse disordine în Sârbia sunt
 absolut false. În toată țara domnește li-
 niștea cea mai perfectă. Se așteaptă cu
 siguranță rezolvirea favorabilă a crizei
 ministeriale. Din izvor competent se de-
 clară în mod formal că regele este de-
 parte de a gândi să abdică.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

O excursie pe Postovar.

De S. Tamba.

E o zi de toată frumseța. Câteva
 pale întârziate pe tavanul naturii fug să-
 getate de sulitele dătorului de lumină.
 Elegantele rândunele spintecă văzduhul
 par' c'ar fi crainicii zoriți ai unor vesti
 grabnice și neașteptate, iar turlele de ti-
 nichea ale bisericii Sf. Nicolae și ale ca-
 pelei din Groaveri trag cu ochiul și răd
 înfundat gădilit de privirile infocate ale
 cerescului Făt-frumos.

Totul surăde și se bucură în aerul
 proaspăt al dimineții, numai biserica neagră
 și Tâmpa stau îngândurate. Cea dintâi
 par' c'ar și toarce din nou firul vieții de pe
 vremea ademenitoare a tineretii, cea de a
 doua își clocește gândurile viitorului
 trecând mai întâi în revistă tempestățile
 pe cari le-a înfruntat milenii de-a rândul,
 ocrotind pe cei din preajma ei, cari drept
 mulțămită i-au bătut un cui în moalele
 capului, — chipu s'o apere de urgia ce-
 rului, pe ea a cărei existență de mii de
 ani dovedește de ajuns, că n'are nevoie

de ocrotirea nimănui, afară de a Celui
 din a cărui voință s'a înălțat din scoarța
 pământului.

Câte n'ar ști să ne spună din vre-
 murile apuse, dac'ar avea glas martorul
 acesta uriaș, cu lumea dintr'un ceas!... El
 ne-ar destăinui trecutul, noi i-am deslega
 viitorul...

Dar să plecăm, că ne-apucă căldura.
 Prin Scheiu trecem repede cu trăsura.
 După sărbătorile Paștilor, cu obiceiurile
 sale frumoase, nu mai e nimic aici ce te-ar
 atrage și te-ar îndemna să-ți poposești
 ochiul. Din contră.

Cu toată graba noastră însă, am avut
 destulă vreme, ca într'o stradă strămtă,
 strămtată încă și de-o altă căruță, să în-
 casăm »binețele« neașteptate ale unei fe-
 mei, căreia roata trăsorii îi ștersese spo-
 iala de pe casă. Încărcați c'un »vagon de
 cataroai«, deși mergeam numai c'o tră-
 sură, mănăm repede înainte, mulțumiți c'am
 scăpat atât de ușor, cu toate că nu noi
 purtam vina. Uruiti zdrăvăni și înaintarea
 repede a trăsorii n'a putut înăbuși însă o
 bună distanță de cale mânia bieteii femei,
 care, — din vorbele-i iuți ca ardeul, ce
 i-le-am putut desluși, — avea ce avea cu
 »vâna gătului« bietului nostru vizitiu, căci

tot de partea aceasta gingașă a trupului
 își ascuția brieul guriței neobosite. În sfâr-
 șit aerul înviorător al pădurii, în care so-
 sim, dă altă direcțiune gândurilor, șter-
 gând urma micii neplăceri avute, precum
 și groaza ce mi-s'a sălășluit în suflet la
 gândul unui foc în această parte a Brașo-
 vului — lăsată cu totul în grija
 Celui de sus — unde casele își fac impresia
 că fiecare se pitulă în umbra și adăpostul
 celeilalte, așa stau de grămădite. Nu-i de-
 ajuns că-s strămtorate de dealurile din
 dreapta și din stânga, se mai strămtorează
 și ele unele pe altele.

Un foc în această parte ar face scrum
 sute de case în câteva minute. Aici nici
 viața oamenilor nu-i sigură la un caz
 de foc.

Ce-ar zice oare stăpânii orașului ace-
 stuia, care e și al Românilor, dacă ne-am
 lua îndrăzneala să-i întrebăm, ce-au făcut
 până' acum pentru asigurarea avutului și
 vieții oamenilor din această parte a ora-
 șului?... Oare cum se cheltuește atâtă
 bănet pentru espropieri în centrul ora-
 șului cu scopul, de a lărge și alinea stră-
 zile, nu s'ar putea face ceva și aici, mai
 ales că aici casele nu-s de piatră ca'n
 oraș, ci de lemn, care la un caz de foc în

vreme de vară, arde ca chibritul?... Dar —
 pardon! — am uitat că'n partea aceasta
 locuiesc numai »Valahi« — un motiv des-
 tul de puternic, care să zădărnicească ori-
 ce »bunăvoință«...

La mori ne dăm jos din trăsură și
 după ce-i reamintim birjarului »vâna gă-
 tului« dându-i-o'n grije bună la reînțoar-
 cere, începem să urcăm apostolește Oabă-
 nul, străjuți în dreapta de piepturile pu-
 ternice de stâncă ale dealurilor, iar în
 stânga de stâncile dârze atât de roman-
 tice — numite »Petrele lui Solomon«, îm-
 podobite ici-colea cu câte-un brădui trușă,
 par' c'ar fi tot atâtea paratonere.

După un urcuș scurt, ademeniți de
 umbra și taina pădurii, părăsim drumul
 larg, boieresc și o cotim haiducește pe
 poteca din dreapta. Cale mai scurtă și
 mai răcoroasă. Paserile svăcesc ca'npuș-
 cate de dinaintea noastră alarmând pă-
 dura. Soarele furiaș printre crengile co-
 pacilor stropește pete de aur pe covorul
 de pe jos.

În marginea Poienii un viteaz dela
 Pânade ne aține calea. În fața noastră la
 mai multe sute de pași, un rând de sol-
 dați de scândură vopsită albastru: ținta.

Conferința grănițarească din Năsăud.

Asupra conferinței grănițarești din Năsăud, ținută în aula gimnaziului, a 3-a zi de Rusali a. c., am promis a reveni.

Dator mă simt cu aceasta — ori su-păr pe cineva ori nu, — față de cauza sfântă a școalelor noastre scumpe și astfel față de interesele mari, de cultură ale poporului nostru din acest ținut, — dator mă simt față de conștiința-mi proprie, care nu va putea avea liniște până atunci, până când cauza fondurilor din Năsăud și a școalelor sale nu va fi adusă înaintea publicității în deplină lumină.

Departă de mine, dar orice intențiune de a ofensa pe cineva, orice gând de a atinge cât de puțin pe unul ori altul în amorul propriu, ori în dragostea lui față de neam — țin însă să declar dela început, cu sufletul liniștit, că, când e vorba de cauzele mari, publice, când sunt în joc interese vitale ale poporului nostru, cauzele sale de cultură generală, persoanele... puțin împoartă!

Astfel și în articolul de față, voi atinge cestiunea în merit cu obiectivitatea și demnitatea, ce o cere cauza sfântă a fondurilor și institutelor culturale din Năsăud.

Revenind dar la obiect, mă voi ocupa în special cu memorabilul „expozeu“ al d-lui protonotar comit. Dr. Leon Scridon, expozeu celălalt în conferința amintită mai sus și publicat în n-rii 128—133 a. c. ai „Gazetei Transilvaniei“.

Conferința grănițarească, convocată pe a 3-a zi de Rusali, știm cu toții, — a avut de discutat asupra singurului obiect: „Căutarea de mijloace pe seama fondului central școl. din Năsăud“.

Vă puteți închipui dar cât de mare și dureroasă a fost surprinderea, cauzată prin „expozeul“ d-lui Dr. Scridon, prin care în loc de izvoare de venit pe seama acestor fonduri, în loc de mijloace de salvare a școalelor, susținute din acestea, după cum era în drept a se aștepta toată lumea și în special reprezentanții celor 44 comune grănițarești, vine și propune într'un moment... de care posteritatea își va reaminti totdeauna cu durere și revoltă sufletească: desființarea, nimicirea școalelor noastre fundamentale.

Și această propunere atât de riscată... o face tocmai într'un timp, când din toate părțile locuite de Români, se adună frunțașii și conducătorii neamului nostru, pentru a aviza la mijloacele de susținere, de salvare a școalelor noastre scumpe, acest odor neprețuit al unui popor, razimul și viitorul neamului nostru.

Iar ca „motive“, ca „argumente“ voi cita în rezumat următoarele, pentruca lumea românească de pretutindenea, opinia publică imparțială și obiectivă, acest judecător pururea drept, să se poată pronunța în merit, la timpul său.

Îată-le:

1) Isovoarele de venit ale fondului scad mereu, abia sunt de prezent 100.000 cor. anual, pe când spesele de întreținere a fondului și școalelor sale, se urcă mereu, astfel că peste 10 ani vor ajunge acelea la circa 140.000 cor. (»G. Tr.« Nr. 128—1908.)

2) Școalele fundamentale elem. nu mai funcționează în aceleași condițiuni ca în deceniile prime, iar autonomia am pierdut-o mai de tot, astfel că stăm cu mult mai rău ca la școalele profesionale. Dovadă:

Înțelegem că e vorba de exerciții de împușcat cu patroane aspre.

— Încătro nizuți? ne întrebă senti-nela.

— Cătră munte.

— Într'acolo puteți merge, numai să țineți drumul acesta din stânga, c'altfel vi-e primejduită viața.

— N'o fi primejdie chiar așa mare, zic eu zimbând, căci după cum văd ținta e tocmai în fața noastră.

— Ținta e acolo, adevărat, și toți țintesc acolo, dar patroanele celor mai mulți cine știe unde mama dracului ajung.

Noi ne mulțumim de îndrumare, el de țigare și pleacă,

Peste vr'un sfert de oră o senzație veche mi-se reînprospătează: senzația ce am avut-o într'o noapte durmind în aceeași odale cu un om gras. Erau stăruelile joagărului (fierăstrăului) unui ovreu, care a tăbărit asupra podobei munților cu lacomia lăcustei.

Vederea miilor de bușteni și zecilor de mii de scânduri mi-a umplut inima de amărăciune. Mă gândeam: oare n'ar fi putut face „Geschäftul“ acesta atât de rentabil un Român?... Ha-ha-ha! — Român și „Geschäft...“ Haidem mai departe!

mulți din preoții „invățați“ preferă a-și duce copiii lor la școalele de stat din Bistriță ori alte locuri... (»G. Tr.« Nr. 131—1908.)

În urmare rolul, ce l-au avut *illo tempore* aceste școale, îl vor împlini școalele profesionale, cari vor fi centru de pregătire pentru gimnaziul nostru, cum au fost *illo tempore* școalele fundamentale... (»G. Tr.« Nr. 131—1908.)

3. Dela *fondul silvanol* din Bistriță, nu mai putem cere alți bani, nu mai putem întinde coarda..., căci ne putem trezi la un rezultat nefavorabil... (»G. Tr.« Nr. 129.)

Comunele asemenea, cari prin edificarea de biserici și case parohiale, prin facerea de școale și case comunale, prin facerea de drumuri, prin plățirea de dări... etc. sunt așa de împovorate și locuitorii atât de înglodăți în datorii, încât — per consequentiam, — pentru susținerea și a școalelor din Năsăud, Borgoprund și Monor, nu mai pot da. (»G. Tr.« Nr. 131—1908.)

4. Gimnaziul trebuie susținut cu orice preț; salariile profesionale trebuie regulate cât mai iute și încă, dacă e posibil, după exemplul dat de confesiunea sasească... și dacă e de lipsă tăindu-se chiar în carne vie... (»G. Tr.« Nr. 132—1908.)

Îată în resumat, argumentele „puter-nice“, „neresturnavere“ ale d-lui protonotar comitatenz, prin cari se încearcă a dovedi puțina însemnătate, disparența înrăurită a școalelor fund. față de cultura poporului din acest ținut și în urmare: nimicirea, pustiirea acestora, cu ori-ce preț.

Asupra acestor fel de „argumenta-țiuni“, mă voi estinde în special în articolul de față și mă voi încerca, cu însuflețirea ce-mi dă dreptatea și sfințenia cauzei mari de cultură, ce o iau în apărare, a face asupra lor cea mai obiectivă analiză.

ad. 1). Venitele fondului scad mereu, cheltuielile cresc mereu... etc.

Aceasta nu surprinde absolut pe nimeni, acesta e lucru de toate zilele.

Aceasta se întâmplă la ori ce gospodărie, la ori ce societate, la fel de fel de întreprinderi, la familii și la state chiar, unde cheltuielile nu sunt în raport cu venitele, unde nu este prevedere, unde se ține morțiș la un fel de gospodărie învechită, ruginită, erezită din alți seclii, în tocmai ca și la fondurile năsăudene.

Doar cine dintre noi nu știe, că și azi, în grădinile fondului din Năsăud cresc „buciniși“ cât plopii, iar broaștele, de cum se desprimăvărează, își cântă mereu cântecul lor. Edificiul vechiu al gimnaziului, cu zecile sale de odăi, cu grădina sa de jughere multe, situată tocmai în centrul Năsăudului e pustie și părăsită; tot asemenea „grădina Ruinilor“, „Lagărul“ ș. a. ce reprezintă valoare de zeci, de sute de mii, se arândează azi cu două-trei sutute de coroane la an.

Vreți, doar' un alt exemplu și mai concret? Iată „Domeniul dela Cristur“ — „Domeniul dela Cristur“, în estenziune de peste 1000 jugăre catastr., cu păduri și liveze estinse, cu locuri bogate de pășune și arat, se arândează de ani îndelungați, unui bohem (ceh) parvenit, cu 5—6000 cor. anual, pentru care sumă fondul e dator: să pună la dispoziția celuiui sute de brațe muncitoare („curiaștii“), să-i țină în rând „iazul“, devenit în timpul din urmă chiar proverbial, să-i facă grajduri-model, să-i țină în rând „curtea“...

Și pe când cu astfel de gospodărie..., fondul susținător se alege în cei mai mulți ani, calculându-se și diurnele, tour-retour.

Ne apropiem de poalele Postovarului. Aerul de brad te mătă. Ce mai loc de vilegiatură, de cură climaterică!... Ei, dar cine să-ți împopuleze locul acesta admirabil cu locuințe? — Orașul nostru?... Orașul, care n'are nimic de dai-Doamne?... Ian ȳi-tați-vă la spitalul cel vechiu, priviți apoi la edificiul poliției, aruncați o ochire și la ospătaria „La Coroană“ ș. a. m. d. tot edificiul orășanești — în cari ție groază să intri, ca să nu ieși în plural, dac'ai intrat în singular — și vi se va întărea iute și degrabă îndrăzneala gândului, că orașul nostru ar putea întreprinde lucruri atât de „riscate“. Voiam să-mi înod mai departe frul reflexiunilor când răpăitul scurt și îndesat al puștilor soldaților mă făcu să tresar și să mă cuget, că n'am plecat la munte ca să mă năcăjesc, ci să mă distrag.

Urcușul e greu, dar prin umbra și răcoarea pădurii nu e obositor. Cam la jumătatea drumului spre vârf e un isvor, c'o apă care-ți numără toate plombele și dinții stricați din gură, dacă cumva nu le-ai mai ținut socoteala. După un scurt popas, în care ne-am făcut și noi diagnosa gurei și ne-am mulcomit desperarea stomacului, ne-am abătut puțin la dreapta la „Peatra arsă“ (Wolfschlucht). Cel care n'a văzut încă munți mișcându-se și lumea

apoi pierderea de timp, etc., cu un venit total de „Null von Null“, pe atunci ce-lul cuminte și astut se îmbogățește mereu, are vin roș la pivniță și după cum spun oamenii introduși în misteriele administrației „Domeniului din Cristur“, trimite în țara lui cam 3—4000 cor.

Vreți să vă înșir eu oare exemple concrete de gospodărie „rațională“, și despre „Domeniul din Cianul-mare“, despre „Hotelul din Cărlibaba“, despre „Hotelul din Dombhăt“, etc. toate, proprietate a fondului centr. școl. năsăudean? Cred, pentru moment, e de prisos!

Pentru moment, în legătură cu acest punct voi tracta câteva poziții, numai trei, din bilanțul de venit și spese, prezentat conferinței amintite, prin d-nii Dr. Scridon și Dr. Onișor. (Vezi „Gaz. Trans.“ Nr. 128—1908.)

a) *Administrația* fondului costă azi 10.000 cor.; iar peste 10 ani 15.000 cor. *Gimnaziul* costă azi 43.000 cor., iar peste 10 ani 60.000 cor. c) *Școala fund.* Năsăud costă azi 12.000 cor.; iar peste 10 ani 16.000 cor. Deci toate acestea costă azi 65.000 cor.; iar peste 10 ani 91.000 cor. De unde rezultă un plus de spese, numai la aceste 3 poziții, peste 10 ani, de 26.000 cor.

(Va urma.)

Politica externă a Bulgariei. În cursul desbaterilor răspunsului la mesajul tronului ministrul bulgar al afacerilor străine a făcut următoarele declarațiuni. Guvernul princiar va urma o politică, care să garanteze siguranța externă și interesele naționale; își va depune toate silințele pentru a convinge pe marile puteri, că Bulgaria urmărește o politică pacinică și nu va provoca turburări în Balcani. Privitor la relațiunile cu statele vecine, ministrul a relevat relațiunile cordiale amicale cu România, pe cari guvernul princiar se va sili a le menținea și a le întări și a întretinea cu Serbia relațiuni oficialmente bune. Aceste ar trebui să fie sincere și amicale. Bulgaria a dat destule probe despre dorința sa de a avea atari relațiuni și nu va pune nici un obstacol la stabilirea lor. Relațiunile cu Grecia sunt bune. Cu Turcia deasemenea sunt bune, i r dela venirea la putere a acestui guvern ele sunt și mai bune. Interesele politice naționale și economice ale celor două țări reclamă raporturi dintre cele două țări, cari sunt totuși greu de stabilit, de oarece Turcia continuă a nu recunoaște adevăratele interese și starea de lucruri din Macedonia. Pe lângă acestea din diferite părți se sugerează Turciei, că Bulgaria este o primejdie pentru ea. Guvernul princiar va căuta să convingă pe Turcia, că Bulgaria departe de a fi un pericol, ar putea în oarecari eventualități să-i fie utilă. Ministrul respinge aserțiunile că Bulgaria ar fi ațâtat insurecțiunii în Macedonia, cari au fost dimpotrivă provocate de situațiunea interioră. Eșecul reformelor prevăzute prin programul dela Muerzsteg, cari au dat rezultate negative, a fost atribuit mișcării bandelor așa zise ajutate de cătră Bulgari. Aceasta afirmare greșită își perde din ce în ce valoarea sa, deoarece devine din ce în ce mai evident că bandele formate în interiorul Macedoniei sunt un produs al situațiunei. Guvernul princiar este firm decis a împiedeca cel mai mic ajutor ce s'a putut da bandelor, deoarece interesul bine înțeles al Bulgariei cere suprimarea oricărei mișcări de bande.

Învărtindu-se, poftescă și privească în jos de pe icul de stâncă încunjurat de câteva străji de lemn. Peatra aruncată de aici numai după câteva secunde o auzi înecându-se în clocot în fundul abisului, mărginit în față de un părete enorm de stâncă înălțat drept spre cer.

Părăsim cu greu acest magnet al turiștilor și înclecăm iarăși calea spre casa reuniunii carpatine. Cu cât urci mai în sus cu atât ție-se bucură călcăiele mai tare, scrășnind tot mai puțină peatră sub ele, dar cu atât mai tare ție amenințat capul de stâncă ce stau aninate gata-gata să-i cerce țaria și conținutul. Chiar și brazii par'că s'au îngrozit de gândul acesta criminal, căci cele mai multe dintre stâncile acestea le vezi ferecate în brațele de rădăcini viguroase ale câte unui brad, ce li-să înalță în creștet, par'car fi penajul unui coif militar.

Și cu cât înaintezi mai mult în sus — par'car fi fost vorba de un asalt primejdios — cu atât întâlnești mai mulți răniți și mai ales morți, cari își dorm somnul de veci prăbușiți printre cei vii, dar neconturbați de nimeni și adumbriți de crengile generațiilor mai tinere.

(Va urma.)

Amânarea Dumei. Printr'un ucuz imperial Duma a fost amânată până la 28 Noemvrie.

Reformele propuse de Anglia pentru Macedonia. Ziarul „Kölnische Ztg.“ află din Berlin că Anglia a supus Puterilor propunerile sale privitoare la reformele macedonene, între cari în urma acordului fixat de Rusia, se propune: Pentru Macedonia trebuie să se formeze o coloană volantă de 10.000—12.000 oameni, care să fie pusă la dispozițiunea lui Hilmi pașa pentru suprimarea eficace a bandelor. Comandantul ei să fie un ofițer turc numit de sultan sau după propunerea lui Hilmi Pașa. Se crede că în curând vor urma propunerile ruse și se vor ocupa pe cum se crede de reformele în materie de finanțe și de justiție.

Jubileul unui batalion.

Duminea trecută împlinindu-se 40 de ani dela înființarea batalionului 2 vânători „Regina Elisaveta“, ofițerii batalionului au oferit un dar M. S. Reginei, în semn de înaltă venerațiune și adânc devotament.

În acest scop o delegațiune, compusă din comandantul batalionului, maiorul Manolescu Mladian, și câte un reprezentant din fiecare grad, a fost primită la Castelul Peleş de cătră Regina, înconjurată de Cassa Sa, de față fiind și Regele Carol.

Comandantul batalionului prezentând darul, care constă dintr'un bronz așezat pe un soclu reprezentând pe M. S. Regina îngrijind de un rănit, rosti următoarea cuvântare:

Maiestate,

Astăzi, 22 Junie 1908, se împlinesc 40 de ani dela înființarea batalionului 2 vânători, batalion care, — dela 10 Mai 1902 — se bucură de înalta favoare și de neîntrecuta onoare de a purta numele ilustru al Maiestatei Voastre.

Cu ocaziunea acestei aniversări, scumpe pentru batalionul ce am deosebita onoare a comanda, ofițerii corpului — mândri de trecutul său istoric și conștiinți de marile îndatoriri ce au în viitor, — au îndrăznit să toarne în bronz chipul dulce al Alinătoarei tuturor durerilor trupesti și sufletești, modelul de cugetare, de inimă și de virtuți neîntrecute, și, prin noi, Vă roagă, respectuos, să binevoiti a-l primi, drept o dovadă, că nici odată, în inima și în cugetul lor, o serbare în Corp, nu va putea fi despărțită de slava ce se cuvine Maiestatei Voastre.

În numele ofițerilor și soldaților din batalionul Reginei Elisaveta, am astăzi cinstea măsurată de a depune la picioarele Maiestatei Voastre reînviatul lor jurământ de credință neclintită, asigurând-o că vom ști totdeauna a ne vărsa sângele și a muri pentru a menține onoarea și gloria drape-lului, pe care Suverana a binevoit a-l încununa cu „roze pentru vii, cu lauri pentru morți“.

Să trăiți Maiestate!

STIRILE ZILEI.

— 30 Iunie v.

Încheierea anului la școalele secundare și superioare române din Brașov s'a făcut eri cu mare solemnitate. După terminarea serviciului divin, la care au asistat corpul profesoral și elevii școalelor, publicul s'a întrunit în sala festivă a gimnaziului, unde d-l director gimnazial V. Onișor a rostit un frumos discurs ocașional, pe care îl vom reproduce în întregime în numărul de mâne al foaiei noastre. Corul elevilor a executat sub conducerea d-lui prof. G. Dima trei coruri frumoase, mult aplaudate de numărul auditor. De încheiere a urmat premiarea elevilor distinși prin părintele Dr. V. Saftu.

O grupă de 56 elevi ai liceului din Roman a sosit eri în Brașov sub conducerea mai multor profesori, visitând orașul. Cu trenul de azi dimineață elevii s'au reînăpăiat în România.

Păzitorii ordinii publice. Ni-se scrie: În 8 Iulie a. c. aflându-mă în comuna Câmpeni, unde era ziua târgului de țară, am văzut un scandal comis de gendarmi, pe care îl aduc la cunoștința publicului.

Seara pe la 9 ore locuitorii din comuna Măguri: Vasiliu Saftu lui Simeon Coroiu și Petru Roba lui Simeonul Pleșbeau apă din un isvor, ce se afla în piața acestui opid. Cum stau ei așa aplecați la fărni, o patrulă de gendarmi — 4 la număr — se oprește în loc și luând de jos o bătă a acelor oameni au început a-i îmblăți pe spate cu câte 3 lovituri, încât unuia i-a

săngerat mâna cu care a prins loviturile. Făptuitorul era chiar conducătorul patrulei, care în forma aceasta și-a arătat »magyar vitézség«-ul său, atacând și maltrădând oameni pacinici fără nici o cauză — decumva nu au avut gândul de a provoca o vărsare de sânge — căci numai provocatoare a fost purtarea lor neumană și fără rost. Astfel de oameni nu sunt aci puși ca păzitorii ordinii, căci în ziua următoare în orele d'înainte de amiază bătură în târg pe un om neputincios, care în gura mare striga: »Da nu mai dați că și voi sunteți doar oameni!»

Precum arată aceste brutalități, organele ordinii publice voiesc a irita poporul pentru a putea culca la pământ câțiva Valahuși lor nesuferiti. Vai de țară și de urmările acestor porniri nesocotite!

Agentul.

Conducerea ziarului »Lupta« a fost incredințată, precum cetim în »Lupta«, d-lui Lucian Bolcas.

Punerea pietrei fundamentale a localului Casei Bisericii și Casei Școalelor. — Din București ni-se scrie: Sâmbătă la orele 10 dim. a avut loc în str. Lueger, Nr. 26 serbarea punerii pietrei fundamentale a localului, în care se vor așeza Casele Școalelor și Bisericii. Au luat parte d-nii Spiru Haret, ministrul instrucției, I. Kalinderu, administratorul domeniilor coroanei, D-l A. Teodoru, secretarul general al ministerului instrucției, C. Dissescu, fost ministru, P. Gârboviceanu, administratorul casei bisericii etc. etc. După serviciul divin, oficiat de episcopul Dunării de jos, a urmat cuvântarea d-lui P. Gârboviceanu, administratorul Casei bisericii, care a arătat, că deși întemeiată târziu, totuși Casa școalelor a adus reale servicii propășirii învățământului în țară. Dela înființarea ei până astăzi a clădit 1040 localuri de școli cu 1698 de săli. Casa școalelor a cheltuit 2.000.000 pentru cumpărarea materialului didactic necesar școlilor rurale, urbane, liceelor și Universităților din țară, așa încât în doi ani cel mult nu se mai află școală, care să ducă vro-o lipsă în această privință și a înființat 460 biblioteci populare rurale. Treacănd la activitatea casei Bisericii, d-l administrator constată cu multă mulțumire sufletească, că deși această instituție a avut mai puține mijloace, totuși a știut să muncească întotdeauna cu spor. D-lui Gârboviceanu i-a răspuns ministrul Sp. Haret.

Logodnă. D-l Dumitru I. Sulescu funcționar comercial în Ploiești și d-soara Alexandrina D. Cazacu din Satulung (Săcele) logodniți.

Congresul Slavilor. Astăzi se deschide în Praga congresul slavilor. Congresul va fi deschis de ministrul Kramarz și va discuta cesiunea creării unei bănci slave, organizarea jurnalismului slav, organizarea librăriilor, organizarea de călătorii turistice în țările slave și expozițiunea panslavistă din 1911 din Moscova. Congresul va urmări în principiu numai scopuri de civilizațiune și pacifice, escludând toate cesiunile politice. Apropierea slavilor pe baza principiilor democratice nu va trebui să se efectueze decât în cadrul configurațiilor statelor actuale.

Un scandal financiar la Budapesta. Poliția din Budapesta a primit din partea fabricantului de sticlă Friedrich Hoffman din Dresda un denunț în contra firmei Max Neuman și Comp., prin care declară că a fost escrocat de către această firmă cu suma de 30.000 coroane. Deschizându-se o anchetă s'a stabilit că mai multe firme de bancă din Budapesta unite într'un singur grup, au escortat pe numeroși comercianți din Germania, îndemându-i la jocuri de bursă printr'un ziar, pe care l'au răspândit în Germania. Acest grup de bancheri din cari făceau parte firmele: Leopold Neuman și Comp., Max Neuman și Comp., Felix Weiler et Comp., Nicolau Feher et Comp., Weis et Fiu și Neuman et Raab au escrocat pe clienții lor făcându-i regulat să piardă. În ultimul timp, escrocheria firmelor, unite a luat o extenziune atât de mare încât consulul general al Germaniei din Budapesta a intervenit pe lângă secretarul de stat din departamentul justiției, pentru anchetarea faptelor și sprijinul firmelor germane. Parchetul a intentat acțiune sus numitelor firme. Se așteaptă un proces monstru urmat de scandaluri cum rar s'au pomenit pe piața financiară.

Defraudare. Un nou fel de defraudare a aflat oficiantul de bancă Burger, în Budapesta. Știind anume, că deputatul Gieswein are un libel cu 18,843 cor. depunere, a încercat să falsifice libelul. A scris numele controlorilor, iar când a fost în regulă cu libelul a încercat să pună mâna

pe bani, dând libelul unui hamal, cu ordinul să-i scoată 6000 cor. din bancă. Purtarea oficiantului a părut hamalului suspectă, și înainte de a scoate banii a denunțat cazul poliției. La ordinul căpitanului poliției hamalul a scos banii, iar în momentul când voia să predea lui Burger cele 6000 cor. funcționarul defraudant a fost înhățat de detectivi. La interogator a mărturisit faptul.

Mare panică în Praga. Sâmbătă a avut loc în Praga o bătaie de flori organizată de comitetul expozițiunii locale. În timpul preumblării cei patru cai dela trăsura fostului ministru de finanțe Kaizl s'au speriat și au luat zant. În trăsura se afla Kaizl, cu soția sa și cu un cunoscut al lor. Trăsura s'a răsturnat, cele trei persoane cari se aflau într'ansa au rămas sub roți, fiind grav răniți. Un cal rupându-și hamurile, a pătruns în mulțime. Câțiva poliști au reușit să-l oprească. Ceilalți trei cai au pornit'o în fugă prin mulțime, târând și trăsura cu dâșii. S'a iscat o panică teribilă. Toată lumea și-a perdut capul. O femeie a fost ucisă în învălmășală, 18 persoane au fost grav rănite, 30 mai ușor. Cei răniți au fost duși de către societatea de salvare la spital. — Panica era indescriptibilă, aceasta cu atât mai mult cu cât dealungul bulevardului se aflau în acel moment peste 50,000 persoane.

O reformă în învățământul primar italian. Din Roma se anunță că consiliul comun al a votat cu 57 voturi contra scoaterea religiei din programul de cursuri al școlilor primare.

Limba Esperanto câștigă teren. E știut, că în 16—22 August a. c. se va ținea congresul IV, al esperantistilor în Dresda. Lucrările pregătitoare au înaintat mult, așa că s'au trimis deja invitațiile speciale. — În alte țări limba esperanto se lățește asemenea cu iuțală. Orașul Saint-Etienne a votat o subvenție anuală societății esperantiste. În Anglia s'a permis telegrafarea în limba esperanto. În Japonia de 1 an s'a format o societate esperantistă japoneză, sub presidența ministrului de externe, care în o epistolă adresată societății, a îndemnat pe Japonezi la învățarea acestei limbi. În timpul mai nou a început să apară în Paris un organ oficial al societăților esperantiste, cari de prezent sunt în număr de 860 în Europa.

Nouă mine de diamante în Africa. În apropiere de Windhuck, în sud-vestul Africei lângă localitatea Buderic, s'au găsit 800 de diamante. Din acest fapt se deduce că și în restul ținutului sunt bogate mine de diamante. Pietrele găsite au un diametru de 2—3 milimetri. Ele sunt de calitate mijlocie după calculele obicinuite ale valoarei diamantelor.

O domnișoară română, absolventă a unei școli comerciale, ar dori să ocupe un post de contabilă. A se adresa redacțiunii ziarului nostru.

Opritrea circulației monedelor de nichel românești în Bulgaria. Poliția din Giurgiu a făcut cunoscut ministerului român de interne și celui de finanțe că în Bulgaria, printr'o circulară a ministerului de finanțe bulgar, s'a oprit circulația monedelor de nichel românești. Prin acea circulară se mai spune că acei cari vor mai primi monede românești, vor fi supuși la o amendă de 400 lei.

Convocare.

Comitetul despărțământului »Hida-Huedin« al »Asociațiunii« pentru literatura și cultura poporului român prin asta convoacă adunarea cercuală pe 19 Iulie 1908 în Berce și invită cu toată onoarea pe toți membrii și pe toți aceia, cari se interesează de »Asociațiune« și doresc a promova interesele ei, să participe la această adunare a despărțământului, care se va ținea după următorul

Program: 1. Participare în corpore la serviciul divin, ce se va celebra în Biserica română din Berce la 8 1/2 oare a. m. 2. După terminarea serviciului divin, deschiderea adunării prin președinte, în școală. 3. Exmiterea unei comisiuni pentru verificarea procesului-verbal al adunării. 4. Raportul comitetului despre activitatea despărțământului. 5. Raportul cassariului, conținând rațiociniul de pe anul expirat și proiectul de budget pe anul venitoriu. 6. Exmiterea comisiunilor: a) pentru încasarea taxelor și câștigarea de membri noi pentru »Asociațiune«; b) pentru censurarea raportului comitetului; c) pentru censurarea raportului cassariului conform punctului 5. 7. Disertație conform §-ului 37, din statute. 8. Rapoartele comisiunilor exmisse

conform, punctului 6 și deliberare asupra lor din partea adunării. 9. Eventuale propuneri. 10. Exmiterea a doi delegați, cari să reprezinte despărțământul la adunarea generală a »Asociațiunii«. 11. Închiderea adunării prin președinte. Din ședința comitetului despărțământului »Hida-Huedin« ținută în

Hida 22 Iunie st. n. 1908.

Dr. Simion Tămas, Dr. Alexandru Bodea, director-președinte. notariu-controlor.

NB. După terminarea adunării prânz comun în localul școlii. Prețul unui tacâm 3.60 fileri.

Domnii abonați ai »Gazetei« cari încă nu au trimis cei 80 bani (fileri) pentru numărul jubilar, sunt rugați a o face fără amânare.

ULTIME ȘTIRI.

Viena, 13 Iulie. Jurații au judecat eri un proces, în care mai multe femei și fete erau acuzate de a fi provocat avorturi. În această afacere erau implicați și trei oficeri. Unul dintre aceștia a dispărut, unul s'a sinucis și al treilea, — care fusese judecat mai înainte de conziliul de răboiu — a fost achitat. Șapte dintre femeile și fetele acuzate au fost condamnate și anume: una la 6 ani închisoare, alte cinci la pedepse variind între șapte săptămâni și șase luni și una la un an închisoare. Două au fost achitate.

Praga, 13 Iulie. Eri s'au ținut în treizeci și cinci de orașe ale Boemiei întruniri convocate de germani. La aceste întruniri au azistat mai mulți miniștri: S'a protestat împotriva faptului că cele mai multe posturi de la telegraf și poșta au fost ocupate de cehi. La toate aceste întruniri s'au adoptat moțiuni, prin care guvernul e invitat ca în viitor, față cu cehizarea slujbelor de la poșta și telegraf, să numească numai funcționari germani.

Milano, 13 Iulie. »Corriere della Serra« publică în numărul de eri un articol de fond privitor la însemnătatea întâlnirii dintre miniștrii Aehrenthal și Titoni. Ziarul citat spune că Europa trece printr'un moment greu. Intre Austria și Italia relațiile sunt cam reci. Italia recunoaște necesitatea unor bune relațiuni cu Austria și de aceea trebuie să se fe-rească cu hotărîrea de ivirea unor neînțelegeri cu această putere.

Belgrad, 13 Iulie. În urma noului eșec al lui Velimirovici, acesta a depus mandatul său în mâinile regelui. El a declarat, că nu va mai primi cu nici un preț sarcina de a forma cabinetul. În numele bătrânilor radicali, Pașici a sfătuit pe rege să însărcineze pe Stoianovici cu formarea cabinetului. Acesta a refuzat și dânsul, de oarece îi e cu neputință să rezolve criza. Stoianovici a recomandat regelui pe Vuici, Milosablovici sau pe Milovanovici pentru formarea cabinetului. Regele Petru a însărcinat pe bătrânul radical Milosablovici cu formarea cabinetului.

Londra, 13 Iulie. »Daily Telegraph« află din Petersburg, că membrii celei dintâi Dume, cari își fac pedeapsa de trei luni, la care au fost condamnați pentru iscălirea faimosului manifest dela Wiborg, vor fi puși în libertate cu opt zile înainte de expirarea pedepsei. Această grație, care le-a fost acordată de Țar, va fi adusă la îndeplinire în ziua de 12 August, aniversarea nașterii țareviciului.

Teheran, 13 Iulie. Eri dimineață și-a făcut apariția, la legățiunea engleză, ministrul casei imperiale a șahului, în uniforma de mare ținută și a înmănat ministrului englez o scrisoare autografă a șahului prin care

acesta cere scuze pentru faptul că trupele persane încunjuraseră palatul legățiunei.

Glume.

— Zici că »fuge dracu de tămăie«. Nu s'ar putea controla câți kilometri face pe oră?

— De ce, dragă?

— Apoi i-am spus unui creditor »să-l ia dracul, iar ca precauțiune i-am pus tămăie la poartă.

* »Pofta vine mâncând«.

E adevărat, dar nu când e vorba de bătaie.

* Ghițisor vine dela școală. Papa îl întreabă?

— Ei, cum îți pare profesorul?

Ghițisor, băiat modern, îi spune:

— E tare prost, papa. Nu știe nimic!

— ?

— Păi, dacă toată lecția ne întreabă numai pe noi...

Bibliografie.

St. O. Iosif, »Zorile« Dramă istorică. în două acte și în versuri. Prețul 1 co. (10 b. porto).

P. Ispirescu »Povestirile unchișului sfătos. 1 cor. 50. (10 b. Porto).

Vasile Alexandri. Elișia II din opere complete. Teatru I.

De cuprinsul următor:

»Soldan Viteazul«, »Mama Anghelușă«, »Herșcu Boccegiul«, »Clevetici«, »Sandu Napoile«, »Surugiul«, »Ion Păpușariul«, »Cucoana Chirița«, »Barbu Lăutaru«, »Paraponisitul«, »Kera Nastasia«, »Haimana«, »Gură-Cască«, »Stan Covrigariul«, »Vivandiera«, »Păcală și Tândală«, »Șcara măței«, »Craiu nou«, »Harță Răzășul«, »Ramășagul«, »Peatra din casă«, »Nunta țărănească«, »Chirița la Iași«, »Chirița în Provincie«.

Prețul 1 cor. 50 b. (20 bani porto).

Diverse.

O lacună în istoria universală. Un ziar parisian povestește următoarea întâmplare nostimă despre un istoric francez și fetița acestuia. Învățătur se puse într'o zi să examineze pe fetiță asupra cunoștințelor ei istorice, spre a-i vedea gradul de inteligență și până unde a ajuns cu cunoștințele istorice. Fetița dete răspunsuri foarte cuminti, arătând că a învățat bine în școală. Tatăl său o întreba despre veacul de mijloc. Fetița dete răspunsuri foarte corecte, până la un punct de unde deodată trecu la Revoluția cea mare. — Bine, pu-tiule — zise tatăl — dar între Ludovic XI și revoluția franceză s'au mai petrecut multe lucruri.

Fetița dete din cap afirmativ, apoi zise:

— Dar, tată, însă pe atunci eu eram bolnavă de pojar.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor respons.: Victor Branicea.

Fiind numărul celor ce au alergat să mă mângâie — cu ocaziunea pierderii preaiubitului meu soț — atât de mare, încât nu mă simt în stare a le mulțumi la toți personal, prin aceasta rog pe toți, atât în numele meu cât și în numele copiilor mei să binevoiască a primi pe această cale cele mai sincere mulțumiri.

Reghinul-săsesc, în luna Iulie st. n. 1908.

văd. Maria Dr. Ceusian.

Wällischhof,

sanatoriu aranjat — după sistemul Dr. Lahmann — cu toate întocmirile modene ale terapiei fizicale și dietetice; 1/2 oră depărtare dela Viena în regiune romantică și sănătoasă. Posta și telegraf: Maria-Enzensdorf bei Wien.

Cu deslușiri și prospecte stă la dispoziție direcțiunea și medicul șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza

La tipografia și librăria A. Mureșianu se află de vânzare următoarele:
Cărți literare apărute din ediția „Minerva, București.”

- N. Petra-Petrescu. *Ilie Marin*, istoriografie pentru tinerime, localizată după nemțește. 193 pag. . Prețul cor. 1.50
- Vasile Pop. „Domnița Viorica” roman. Prețul 2 cor. (plus porto bani) 20
- M. Salodeanu. „Floarea Oflită”, roman. Prețul 2 cor. (plus porto bani) 20
- Ștefan Iosif. „Credințe.” Poesii à ocr. 1.50
- Em. Gârleanu-Emilgar. „Bătrânii”, schițe din viața boșerilor moldoveni 1.50
- Eugeniu Bouréanu. „Povestiri din copilărie”. Prețul à . . . cor. 1.50
- Vasilie C. Osvadă. „Băncile populare din România” cu un adaus informativ. Prețul 1 cor. (plus 5 b. porto). 1-05
- Ion Manolache-Holda. *Fete, portrele schițe și nuvele*, ediție I. 316 pag. Prețul Lei 1-50
- Il. Chendi. „Fragmente”. Un sir de interesante articole (informațiuni literare), și sunt o continuare a volumelor „Preludii” și „Foiletone” scrii Vasile C. Osvadă. „Legea Tovărășilor”. Prețul - 50 cor. (plus porto 5 b.). -55
- N. N. Beldiceanu. „Chipuri dela Mahala” Conține 305 pag. Prețul cor., 1.50 se. 246 pag. Prețul . . . Lei 2.50
- M. Eminescu. *Poesii postume*, ediție nouă, 263 pag. cu note. Prețul c. 1.50

2 culegători de litere

cari posed 3 limbi, se accepta momentan pre lângă minimul existent în **Tipografia G. Mateiu** în Bistrița — Beszterceze.

Ape minerale de celebritate universală din izvoarele

VICHY

Proprietatea statului francez.

A nu neglija nici odată a consulta medicul, care apa să se folosească din cele trei izvoare

Célestins. Grand-Grille. Hôpital.

Se capătă în toate prăvăliile de ape minerale și la farmaciile.

12-72 93. B.

Caut un Vizitiu care să îngrijească bine 2 cai de călărit și 2 de trăsura. Asemenea și o servitoare harnică. A se adresa la D-l Piper în Rucăr, România. (1-1.)

Avis.

Caut o calfă pentru băcănie, care să știe și limba maghiară. Postul îl poate ocupa numai decât. Ofertele să se trimită la adresa: Pompeiu Botezan, comerciant, Nagy Sármos. (1-3.)

De vânzare.

700 până la 800 Stânjini lembe de fag, lungimea de 1 m. 20 sunt de vânzare. Reflectanții a se adresa D-lui Ioan Munteanu, comerciant în Râșnov. (1-3.)

Multe milioane de Dame nobile folosesc renumita

MARGIT-CREMA,

a lui FÖLDES,

care nu conține grăsime, este nevătămătoare și infrumșețază numai decât

Crema-Margit a lui Földes este un cosmetic nevătămător, a e efect sigur contra pișturilor, pete de freat, sgrăbunțe, eseme și defecte ale pielii.

Dame nobile din lume folosesc Crema-Margit și se exprimă încântate de minunatul efect. — După folosirea unui borcan se va convinge fie care, de imitații trebuie a se feri.

PREȚUL unui borcan mic Cor. 1- mare Cor. 2- Săpun Margit 70 bani. Pudră Margit Cor. 1-20 b. Apă de obraz Margit Cor. 1- Pasta de dinți Margit Cor. 1.

Producător: **CLEMENS v. FÖLDES,** farmacist în ARAD.

Comandă de 6 cor. se trimite franco.

Se capătă la farmaciile: Jul. Hornung, Emil Jekelius, Fr. Kelemen, V. Klein, Rud. Kugler, Eugen Neustädter, H. Obert, V. Roth, Fr. Stenner

Marca

Ciorapi de reparat!!

Fabrică de împletit și tricotaj

Ida Teutsch

Ciorapi și călțuni (Socken)

primese pentru reparare:

Tellmann & Speil, Târgul grăului nr. 8.
 Moritz Kraus. Târgul poamelor nr. 18.
 Josefina Schnell, Strada vămei nr. 31.

Biroul fabricicii: Strada lungă nr. 12.

inregistrată.

APĂ MINERALĂ PHONIX DIN BUZIAS

La suferințe de rinichi și beșică. Superiōra oricārei ape minerale.

PLĂCUTĂ, PUȚIN ACRISORĂ, FĂRĂ FIER, CONȚINE MULT ACID CARBONIC.

Cu deosebire apă de masă răcoritoare.

Recomandată de medicul. Recomandată de medicul.

Are efect excelent ca apă de cură la suferințe de rinichi, beșică, catar cronic de rinichi, formațiuni de peatră și boale catarale de secrețiune. — La cerere trimite prospecte Administrația Isovoarelor:

Directia băilor MUSCHONG în Buziaș.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Târgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădut cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a pute eșecuta ori-ce comandă cu promptitudine și acuratețā. precum:

- IMPRIMATE ARTISTICE IN AUR, ARGINT ȘI COLORI.
- CĂRȚI DE ȘTIINȚĂ, LITERATURĂ ȘI DIDACTICE
- STATUTE.
- FCI PERIODICE.
- BILETE DE VISITĂ DIVERSE FORMATE.
- PROGRAME ELEGANTE.
- BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.
- ANUNȚURI.
- REGISTRE ȘI IMPRIMATE pentru toate speciile de servicii.
- BILANȚURI. Compturi, Adrese, Circulare, Scrisori. Couverte, în toată mărimea.
- TARIFE COMERCIALE, INDUSTRIALE, de HOTELURI și RESTAURANTE.
- PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE
- BILETE DE ÎNMORMENTARI.

Comandele eventuale se primese în biroul tipografiei, Brașov Târgul Inului Nr. 30, în etajul, înderept în curte. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

Cărți de rugăciuni.

Sonorul său frumos răsuna tōrele plânso-cânturi la mormântul Domnului nostru Isus Christos de Uoenescu. —24.

Carte de rugăciune de Calistrat Cora sunt cu: Cor. 1-40, 1-60, 1-80, 2-40, 2-60, 7-—, 8-40.

Lauda lui Dumnezeu: costă —90, —60, 1-80, 2-10, 2-65, 2-80, 3-10, 3-50.

Cheia Raiului costă: —75, 1-20, 1-40, 2-—, 3-50.

Versurile născerei Domnului nostru Isus Christos, . . . —12.

Visul Născōtōrei de D-deu —12.

Epistole a Domnului nostru Isus Christos, ce a trimis-o Dumneșdendin ceriu, . . . —24

Cărți de rugăciuni întocmite de protopresbiterul Calistrat Coca, cu aprobarea Consistoriului Archiepiscopesc ortodox orientat din Cernăuți cuprinșdând diferite rugăciuni: rugăciunea de serā, cātrā d-l nostru Isus Christos, ingerul păzitor cāntarea de laudă pentru sfānta Născōtōre. Rugăciunile în zilele de peste șeptemānā. Liturgia de Duminecā. Acatistul bu-neivestirii. Canōne. Rugăciuni de pregătire pentru mărturisire. Rugăciunile din șeptemāna luminatā. Rugăciunile din ziua Născōrei Domnului. Rugăciuni de cuprișt felurit etc.

Tōte aceste cărți sunt în diferite legături de la cele mai simple până la cele mai luxōse. Tōte însă sunt foarte frumoșe și elegante. Prețul lor e felurit.

NOXIN

Cea mai bună

Cremă de Ghetē

cu natent CHEILE

Se capătă în toate prăvăliile mai mari

The „NOXIN“ Co.

Londra: E. C. 57. Chisvall Street

Paris: 125. Rue Montmartre.

Wiena XVIII.: Willy Weingartner S mpey-Strasse 13 Telefon 22149.

Budapesta, VI.: Brüder Hochsinger.

ANUNCIURI (inserțiuni și recl.)

sunt a se adresa subscrișe: administrațiunii. În cazul publicării unui anunciu mai mult se odată se face scādēmēt care creșce cu cāt publicarea se face mai de multe-ori.

„Gazeta Transilvaniei” cu numărul à 10 file vinde la zaraful Dumitru la tutungeria de pe Rudolf, și la Eremias Ne